

๑.ด้านเกษตรกรรม

เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยและมีชีวิตอย่างยั่งยืน โดยมีการแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ได้แก่ พื้นที่น้ำ พื้นที่ดินเพื่อเป็นที่นาปลูกข้าว พื้นที่ดินสำหรับปลูกพืชไร่นานาพันธุ์ และที่สำหรับอยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์ เป็นหลักการในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยในพื้นที่ตำบลลูโบะปือซา มีสถานศึกษาจัดทำโครงการ ฟาร์มเกษตรบ้านตั้งอยู่ในรั้ว

โรงเรียนอิสลามวิทยานุสรณ์ต.ลูโบะปือซา อ.ยี่งอ จ.นราธิวาส การทำเกษตรในรูปแบบเกษตรอินทรีย์ ที่ผ่านการพัฒนาศึกษาเรียนรู้ผ่านในหลายช่องทางจากดูงานจากยูทูบและผ่านการเข้าร่วมอบรมเพื่อมาทำเกษตรแบบบ้านๆ ทดลองการผสมดินเอง ทดลองการทำปุ๋ยหมักและทดลองพร้อมๆ กับการลงมือทำงานสามารถปรับรูปแบบเกษตรอินทรีย์แบบของฟาร์มเฉพาะตัว และพยายามเดินหน้าเพื่อเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากกรมการเกษตรเพื่อให้ผักและผลผลิตดีกว่าเดิม และได้รับการรับรองเป็น ศูนย์เครือข่าย ศพก. และศูนย์เรียนรู้พืชปลอดภัยแบบ YSF และ SF #เกษตรบ้าน อวส. #Kaset Baan Iwits โดยมีนายอนันต์ เจ๊ะเหลาะ เป็นผู้ดูแลโครงการ

๒.ด้านหัตถกรรม

ตะกร้าลูกปัดคริสตัล เป็นงาน Handmade รูปแบบไม่ซ้ำใคร โดยทางกลุ่มแม่บ้านและประชาชนในตำบลลูโบะปือซาได้ตั้งกลุ่มทำกันอย่างจริงจัง และสามารถทำขายเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง ตะกร้ามีทรงต่างๆ เช่น ทรงกลม ทรงเหลี่ยม ทรงแปดเหลี่ยม ซึ่งสามารถเลือกสีลูกปัดกับทรงได้ตามใจชอบ โดยมี นางลาตีพะ เจ๊ะหะมะ เป็นผู้สอน

การพับผ้าประดับชั้นหมาก โดยนางลาตี๊ะ เจ๊ะหะมะ อายุ ๔๙ ปี ประธานกลุ่มชั้นหมากอิสลาม บ้านกำปงปีแซ ม.๓ ต.ลุโละปือซา อ.ยี่งอ จ.นราธิวาส มีความสนใจที่จะทำการพับผ้าประดับชั้นหมาก เริ่มจากที่เธอได้มีโอกาสไปศึกษาดูงาน ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เกิดความสนใจ พอกลับมาก็รวมตัวกัน เพื่อลงมือทำกลุ่มทำชั้นหมากอิสลาม มาประมาณ ๑๕ ปี มีลูกค้าสั่งเข้ามาตลอดทั้งปี แต่จะติดต่อเข้ามามาก ในช่วงที่นิยมแต่งงาน นอกจากนั้นทางกลุ่มยังมีรายได้ส่วนหนึ่ง จากการรับเชิญไปเป็นวิทยากร ให้กับหน่วยงาน เช่น เทศบาล หรือ อบต.ที่จัดให้กับชาวบ้านหรือนักเรียนที่สนใจอีกด้วย

การทำพานบายศรี โดยนางสาว มาริยานี จะรีศรี ๙๕/๖ ม.๕ ต.ลู่โตะบือซา อ.ยี่งอ จ.นราธิวาสซึ่งพานบายศรี (บุหงาซีเราะ หรือบุหงาซีอริ) เป็นการจัดพานบายศรีเพื่อร่วมในกิจกรรมต่างๆ ปฏิบัติสืบต่อกันมา ไม่ว่าจะเป็น งานแต่งงาน พิธีชลิบหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศชาย (เข้าสู่หนัด) พิธีสู้ออ พิธีรับขวัญเด็ก พิธีการจัดงานมหรสพต่างๆ หรือขบวนแห่ ตามประเพณีของชาวไทยมุสลิม มักจะใช้บายศรีบุหงาซีเราะมาประกอบพิธีการเหล่านี้ เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลของเจ้าภาพ ถือเป็นสิ่งนำโชค และเพื่อความสวยงาม บางหมู่บ้านหรือบางตำบลก็จัดแข่งขัน การประดิษฐ์บุหงาซีเราะขึ้น เพื่อคงศิลปะนี้ไว้ ไม่ให้สูญหายไป ปัจจุบัน การทำบายศรีของภาคใต้ มีลักษณะเป็นการผสมผสานรูปแบบของบายศรีภาคกลางและภาคอีสานเข้าด้วยกัน และเป็นการทำบายศรีในรูปแบบของการประยุกต์ ตามจินตนาการของผู้ทำบายศรี ยกเว้นบายศรีของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ที่ยังคงทำบายศรีเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

การประกอบบุหงาซีเราะ

เริ่มจากการนำโครงไม้ไผ่มาตั้งบนขอบพานด้านใน โดยทำเป็นรูปกากบาท แล้วมัดด้วยลวดตรึงติดกับตัวพาน ชั้นที่ ๑ (นับจากพาน) ให้นำวงกลมที่ทำด้วยกระดาษมาสวมลงที่โครงไม้ไผ่ติดกับตัวพาน จากนั้นจึงนำใบพลูประมาณ ๓-๕ ใบ เรียงสอดระหว่างช่องไม้ไผ่โดยรอบให้แน่น โดยให้ใบพลูตั้งยื่นประมาณ ๔๕ องศา แล้วนำใบมะยมที่เด็ดเป็นใบๆ มาสอดไว้ด้านใน ระหว่างโครงไม้ไผ่กับกระดาษทุกชั้น (ใบมะยมที่ใส่ด้านในโครงไม้ไผ่เพื่อให้ใบพลูมีความเย็น ไม่เหี่ยวง่าย และทำให้ใบพลูทรงตัวได้ดี) ชั้นที่ ๒ วางขอบกระดาษวงกลมบนใบพลูชั้นตอนต่อไปทำเหมือนชั้นที่ ๑ และชั้นต่อไป จะสลับระหว่างขอบกระดาษวงกลมกับใบพลู ใบพลูตั้งลดหลั่นตามจำนวนชั้นที่วางเรียงลดหลั่นกัน จะทำกี่ชั้นก็เหมือนกัน แล้วนำต้นกล้วยใส่ลงด้านบนของปากกระบอกไม้ไผ่ โดยให้ยอดของต้นกล้วยที่มีใบอยู่เหนือปากกระบอกไม้ไผ่ (ฐานต้นกล้วย จะวางอยู่บนพานพอดี) จากนั้นตกแต่งด้วยดอกไม้หรือมาลัย อุบะ ทัดหู ให้สวยงาม บุหงาซีเราะนิยมทำเป็นเลขคี่ คือ ๓ ชั้น ๕ ชั้น ๗ ชั้น หรือ ๙ ชั้น

๓.ด้านอุตสาหกรรม

การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ/ตู้) การแปรรูปสิ่งต่างๆ จากไม้ยางพารา โดยนายสมามแมมู บ้านกำปงปีแซ ที่อยู่ ๓๔/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลลูโบะปือซา อำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส

นางสมามแมมู
ได้รับพระราชทานรางวัลจากการประกวดแข่งขันจังหวัดนราธิวาส ประจำปี 2551 สาขาแปรรูปไม้ยางพารา
ประเภทโต๊ะที่ผลิตจากไม้แปรรูป ดีเด่น 2 คู่ที่ไป
ณ จังหวัดสงขลา ประจำปี 2551 วันที่ 23 กันยายน 2551

๔.ด้านการแพทย์แผนไทย

หมอดำแย หรือผดุงครรภ์โบราณ ที่ภาษามลายูท้องถิ่นเรียกว่าโต๊ะปีแด ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือปัตตานี ยะลา นราธิวาส เคยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดูแลหญิงมีครรภ์ทั้งก่อนและหลังคลอด แต่การเข้าถึงบริการสาธารณสุขสมัยใหม่ ส่งผลให้จำนวนผู้ประกอบอาชีพผดุงครรภ์ที่บ้านจึงลดลงจนเกือบจะสูญหาย

นางแมะ โต๊ะสะ ผดุงครรภ์โบราณวัย ๗๐ ปี ชาวบ้านหมู่บ้านลูโบะดาโต๊ะ หมู่ที่ ๔ ต.ลูโบะปือซา อ.ยี่งอ จ.นราธิวาส ได้ประกอบอาชีพผดุงครรภ์ที่บ้านมาหลายปี ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการทำคลอด ผดุงครรภ์ และสมุนไพรต่างๆ

๕.ด้านภาษาและวรรณกรรม

ติเกอร์ฮูลู เป็นหนึ่งในศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในหมู่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชายแดนใต้ตอนล่าง ศิลปะการแสดงแบบนี้มีลักษณะที่เป็นกลอนเพลง โต้ตอบ นิยมเล่นกันเป็นกลุ่มหรือหมู่คณะคล้ายกับการร้องเพลงลำตัด เนื้อเพลงส่วนใหญ่ เป็นภาษาพื้นถิ่นคือภาษามลายูโดยมีเสียงดนตรี รำมะนาประกอบจังหวะ การละเล่นนี้นิยมแสดง ในงานพิธีต่างๆ ของชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ เช่น พิธีสุนัต งานมาแกปูโละ ฯลฯ

สืบทอดโดยนายมะเพายี มูซอ บ้านเลขที่ ๖๗/๒ หมู่บ้านกาแร หมู่ที่ ๒ ตำบลลูโบะปือซา อำเภอยี่งอ จังหวัดนราธิวาส

